

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.308/2017/4. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Novák Rudolf ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve felperesnek (cím) - dr. Nagy Gábor László ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű (cím) és a személyesen eljáró II.rendű alperes neve II. rendű (cím) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében az Egri Törvényszék 11.P.20.138/2016/18. sorszámon kijavított, 14. sorszámú ítélete ellen a felperes 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét helybenhagyja

A felperes köteles megfizetni az alperesnek 15 nap alatt 1 350 (egyezerháromszázötven) forint általános forgalmi adót tartalmazó 6 350 (hatezer-háromszázötven) forint fellebbezési költséget és megtéríteni az államnak a lakóhelye szerint illetékes adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt módon és számlára 15 000 (tizenötezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes és II. rendű alperes mint adósok a hitelező I. rendű alperessel 2008. szeptember 15-én kötötték meg a 'szabad felhasználású kölcsönszerződést szakaszos folyósítással és türelmi idővel'. A kölcsön részben a 2006-ban felvett deviza alapú 13 744,64 CHF jelzálogjoggal biztosított **'bank'** kölcsönük kiváltását szolgálta.

A felperes és a II. rendű alperes a kölcsön igényléshez kapcsolódóan külön íven szövegezett *Kockázatfeltáró nyilatkozatot* írt alá, annak a hitelező által megfogalmazott „*célja, hogy a devizakölcsönök sajátosságairól, a hitelező lakossági ügyfeleknek nyújtott devizahitelezési gyakorlatáról a kölcsönügylet megkötése előtt teljes körűen tájékoztassuk Önt annak érdekében, hogy a devizakölcsönökhöz kapcsolódó kockázatokat megfelelően áttekinthesse*”.

A kockázatfeltáró nyilatkozat releváns tartalma:

„1. A devizakölcsön fogalma: Devizakölcsönön olyan kölcsönt értünk, amelynél a kölcsön összege nem forintban, hanem valamely más pénznemben kerül meghatározásra és a futamidő alatt a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik. A hitelező jelenleg személyi kölcsön, ingatlancélú, hitelkiváltás célú, szabadfelhasználású devizakölcsönt svájci frank (CHF) alapon nyújtja úgy, hogy a folyósítás és a törlesztés forintban történik.

2. A devizahitelezés költsége és kockázatai

A devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb, mint a forintkölcsönöké, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrésze alacsonyabb. A devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költségeket és kockázatot jelenthetnek az üzletfeleknek, az alábbiakban ezekre hívjuk fel a figyelmüket."

„4. Törlesztőrészek mértékének változása

A devizában nyújtott és nyilvántartott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél az árfolyam változások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztőrésze a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat.

A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyam változás irányának függvényében kedvezően (forintban kifejezett adott havi törlesztőrészlet összege csökken) és kedvezőtlenül (forintban kifejezett adott havi törlesztőrészlet összeg növekszik) is érintheti az ügyfelet.

Amennyiben a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben (vagyis 1 svájci frankért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amennyiben a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal szemben (vagyis 1 svájci frankért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken.

A devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozás is befolyásolhatja. [...]"

Az okiratot az adósok két helyen írták alá, a második aláírásuk fölötti rész:

„Kijelentem, hogy a fenti kockázatokat megismertem, jelen nyilatkozatot megértettem, az abban foglaltakat tudomásul vettem. Kijelentem, hogy a hitelezővel a kölcsönszerződést a fenti költségek és kockázatok teljes körű ismeretében kötöm meg."

A kölcsönszerződés releváns tartalma:

I.2. A jóváhagyott finanszírozási igény 2 500 000 forint, a kölcsön keretösszege 18 568,29 CHF, [...] mely tartalmazza [...] a folyósítási díj [...] után számított 5 % tartalékot is. A tartalék szerepe a hitelbírálat és a kölcsön tényleges folyósításának időpontja között bekövetkező, az adósra hátrányos (azaz a forint gyengüléséből, vagy a deviza erősödéséből eredő) [...] árfolyamváltozásból származó kockázat lefedése.

I.2. A kölcsön kezdőnapja 2008.10.15. [...] lejárat 2028. 10.15.

II.1.3. [...] a hitelező a kölcsön összegét devizában a folyósítás napján érvényes [...] árfolyamon tartja nyilván.

I.7. [...] A törlesztőrészlet havonta esedékes és megfizetése [...] svájci franknak megfelelő forintösszeg. [...] A kölcsön kamatperiódusaira érvényes törlesztőrészek összegét és az árfolyamváltozások elkerülése érdekében a hitelező által javasolt többletbefizetést az Értesítő levél tartalmazza.

II.5.1. [...] A havi fizetési kötelezettség forint ellenértékét a hitelező a mindenkor hatályos Üzletszabályzata szerint képzett és hivatalosan közzétett törlesztési árfolyam alapján állapítja meg.

II.13.4. A hitelező fenntartja annak a jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása a megítélése szerint veszélyezteti az adós/adóstárs kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltsa.[...]

Az I. rendű alperes a kölcsönt 2008. október 7-én folyósította, 2 213 440 forintot a 'bank' részére, 286 560 forintot az adósok bankszámlájára utalt. A 2014. évi XL. törvény szerint felülvizsgált elszámolása alapján az adósok tartozására tisztességtelenül felszámított 5 841,68 CHF-et számolt el. A szerződés hatályban van.

A felperes a keresetében a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, az érvényesség nyilvánítását és az I. rendű alperes 75 925 forint megfizetésére kötelezését kérte. Az indokai szerint az árfolyamkockázat egyoldalúan felperesre történő terhelése tisztességtelen szerződési feltétel volt, amely a teljes szerződés érvénytelenségét okozza. A felperessel aláíratott az alperes által egyoldalúan előkészített blanketta kockázatfeltáró nyilatkozat nem nyújt érthető tájékoztatást.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes fogyasztóként kötött szerződést. A kockázatteltáró nyilatkozattal szemben a felperesre eső bizonyítási teherre hivatkozott.

A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest az I. rendű alperesnek 12 700 forint perköltség, az államnak 15 000 forint illeték megfizetésére.

Az ítéletének az indoklásában rögzítette, hogy az érvénytelenségi keresetre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) irányadó, a 209. § (1)-(2), a 209/A. § (2) bekezdés alapján elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy a támadott szerződés fogyasztói szerződésnek minősül-e. A Ptk. 685. § d) és e) pontja felhívásával rögzítette, hogy annak megítélésénél, hogy az adott kölcsönszerződés fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül-e a szerződéskötés kori cél az irányadó, ezért a szerződéskötés körülményeit is vizsgálni kell (BH2015. 197.). A hitelkiváltási célt az alapján kell megítélni, hogy a kölcsönrel érintett alapjogügylet fogyasztói szerződésnek minősül-e, vagy sem, mivel a hitel kiváltása, mint hitelcél nem változtatja meg az eredeti kölcsön célját (BH2016. 83.).

A hitelkiváltással érintett szerződés fogyasztói jellegét a felperesnek kellett bizonyítania (2/2011 PK vélemény 1.). Az állítása szerint a kiváltott kölcsönt magánszemélyként lakásvásárlásra vette fel, a szerződést azonban felhívás ellenére nem csatolta. Az elsőfokú bíróság ebben a keretben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) és (2) bekezdése alapján értékelte a perbeli kölcsönszerződés részét képező, az I. rendű alperes és a lakossági ügyfelei között létrejövő jogügyletek általános feltételeit tartalmazó Lakossági Üzletszabályzatot (a továbbiakban: Üsz.). Az Üsz. I/1. és II/1. pontjai szerint a kölcsön nyújtására vonatkozó rendelkezései természetes személyek részére nyújtandó kölcsönök általános feltételeiről rendelkeznek. Az adósok által aláírt kockázatteltáró nyilatkozat is lakossági devizakölcsön felvételéhez készült. Az I. rendű alperes a felperes felé elszámolási kötelezettségét is teljesítette a DH2 törvény alapján, amelynek a hatálya az 1. § szerint kizárólag a fogyasztói kölcsönszerződésekre terjed ki.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes a pert megelőzően a szerződés fogyasztói jellegét nem vitatta. A kölcsönszerződés fogyasztó jellegének megítélése során a szerződés rendelkezéseinek, illetve a szerződéskötés folyamata során, a szerződés megkötéséig a felek tudomására jutott körülményeknek van jelentőségük, hiszen a szerződés fogyasztói vagy nem fogyasztói jellege a felek szerződésből eredő kötelezettségeire, a szerződés kötelező tartalmi elemeire, az igényérvényesítés lehetőségeire is kihat. Ha a szerződéskötés során a hitelező az adóst fogyasztónak minősítette, a szerződés megkötését követően tudomására jutott tények, körülmények alapján nincs arra lehetősége, hogy a szerződés jogi jellegén változtasson.

A szerződéskötésekor az I. rendű alperes a szerződést fogyasztói szerződésnek minősítette, majd ezt meg is erősítette a DH2 törvényben előírt elszámolási kötelezettsége teljesítésével. A felülvizsgált elszámolásban foglaltak - ideértve a felperes fogyasztói minőségét is - vitássá nem tehetők.

Az elsőfokú bíróság a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések árfolyamkockázata áthárításának tisztességtelenségéről szóló 2/2014. Polgári jogegységi (a továbbiakban: 2/2014. PJE) határozat 1. pontja és az ahhoz fűzött indoklás felhívásával rögzítette, hogy a kölcsönszerződés elolvasása és értelmezése esetén egyértelmű, az átlagos fogyasztó számára is világos, hogy a szerződésben a kölcsönfelvevőt terhelő árfolyamkockázat is szerepel. Tartalmazta a kölcsön várható svájci frank összegét, a 2. pont már a kölcsönösszeg meghatározásakor is utalt az árfolyamkockázatra, a hitelbírálatról a folyósításáig bekövetkező árfolyamváltozásból eredő kockázat lefedése céljából tartalékkal számolt. Az 1.3. pont utal többletbefizetésre utalt, a 13.4 pont alapján az I. rendű alperes

kedvezőtlen, az adós törlesztési képességét veszélyeztető árfolyamváltozás esetén a kölcsönt forintra válthatta.

Az I. rendű alperes az adósokat kockázatfeltáró nyilatkozatban tájékoztatta arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés a forintHITELEKHEZ képest további költségeket és kockázatot jelenthet. Abban konkrétan, az átlagos fogyasztó számára is érthetően, világosan és egyértelműen megfogalmazta a deviza alapú kölcsön lényegét (devizában nyilvántartott, de mind a bank részéről mind az adós részéről forintban teljesített), valamint az átváltási mechanizmusát. Külön kiemelte, hogy bár a forint alapú finanszírozáshoz képest a tájékoztatás időpontjában kedvezőbb feltételű a devizahitel, mivel a kamatlába és aktuális törlesztőrésze alacsonyabb, de az ügyfél számára több kockázattal is jár. Érthető köznyelven fogalmazta meg a törlesztőrészlet változás mibenlétét, az árfolyamkockázatot.

Az I. rendű alperes kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatása az átlagos fogyasztó számára is világosan és egyértelműen tartalmazta azt, hogy ezen hitelkonstrukció a forint/svájci frank árfolyammozgásra tekintettel kockázattal jár, ha a forint árfolyama gyengül, úgy a törlesztőrészek összege emelkedik. Egyértelmű az is, hogy az árfolyamkockázat az adósokat terhelte. A nyilatkozat megfelel a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) bekezdésben foglaltaknak.

Nem utalnak a szerződéses okiratok (kockázatfeltáró nyilatkozat, kölcsönszerződés, Üsz.) arra, hogy az árfolyamkockázat viselésének felső, vagy akár alsó határa lenne. Azok elolvasását követően az átlagos fogyasztó számára is egyértelmű lehetett, hogy az árfolyammozgásból adódó teljes kockázatot korlátozás nélkül az adós viselni.

A Hpt. 203. §-ban előírt, világos és érthető írásbeli tájékoztatást meghaladó, szóban teljesítendő kötelezettség, erre irányuló kérés nélkül az alperest nem terhelte. A felperes az előadása szerint úgy írta alá a kockázatfeltáró nyilatkozatot, hogy azt nem olvasta el, ami a terhére esik (6/2013 PJE határozat indokolás, Ptk. 4. § (4) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a félrevezető írásbeli tájékoztatás mellett felhozott érvei ellenében hangsúlyozta azt, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat kifejezetten felhívta a figyelmét arra, hogy a deviza alapú kölcsön a jellemzői alapján kockázatosabb, a törlesztőrészei gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak a forintkölcsön törlesztőrészeihez képest. Önmagában az, hogy a tájékoztatás tartalmazta azon lehetőséget, hogy az árfolyam kedvezően is változhat, még nem rontja le a tájékoztatást, alappal nem feltételezhető, hogy az árfolyamkockázat nem valós, az a fogyasztóra nem lehet terhes. E körben a kockázatfeltáró nyilatkozaton túl értékelte a kölcsönszerződés rendelkezéseit is: a 13.4. pont kifejezetten utal arra, hogy az árfolyamváltozás az adós törlesztési képességét is veszélyeztetheti, a 7. pont is a szerződésből eredő terhek növekedésére utal.

Az, hogy a felperes a kölcsönszerződés általános részét nem olvasta el, az ő terhére esik.

A felperes által hivatkozott „luxemburgi gyakorlat” szerint a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 EGK Irányelvbe foglalt követelménye nem korlátozható kizárólag azok alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, e körben azt kell vizsgálni, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó nem csak felismerni képes-e az árfolyamkockázat fennállását, hanem képes-e értékelni is annak rá nézve - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit, és ennél fogva az általa felvett kölcsön teljes költségét (C-26/13 ítélet).

E követelménynek a szerződés idézett rendelkezései és a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelt. Azok alapján az „átlagos” fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozás következtében a szerződésből eredő terhei akár lényeges, akár a teljesítőképességét is veszélyeztető növekedésének a lehetőségét és azt is, hogy azok viselésére egyedül köteles. A szerződés teljes tartamára sem az árfolyamok

mozgása, sem a saját jövedelmi, vagyoni viszonyai alakulása nem becsülhető meg. A kölcsönbevevő ennek, valamint a kedvezőbb ügyleti kamat mértéknek az összevetésével, mérlegelésével dönthetett arról, hogy a deviza alapú szerződéses konstrukciót vesz-e igénybe.

A kockázatteltérő nyilatkozatot csak az I. rendű alperes készíthette el tájékoztatási kötelezettsége teljesítéséért. A kockázatteltérő nyilatkozat, abban a felperes megismerésre tett ténykijelentése nem szerződéses rendelkezés, ezért arra a felperes által hivatkozott 2/2011 PK vélemény és az EBH2011. 2141 szám alatt közzétett eseti döntés nem értelmezhető.

A felperes felhívás ellenére nem bizonyította, sőt, nem is állította (10. 13. sorszámú jegyzőkönyvek) azt, hogy a megfelelő tartalmú kockázatteltérő nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során az I. rendű alperestől kapott olyan tájékoztatást, amely alapján alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (2/2014. PJE határozat).

Az árfolyamkockázat mértékét az I. rendű alperesnek nem kellett megbecsülnie, a tájékoztatásnak kizárólag az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy az a törlesztőrészletre milyen hatással bír (Hpt. 203. § (6) bekezdés, 6/2013 PJE határozat 1.). A felperes az előadása szerint a szerződéskötést megelőzően is tisztában volt azzal, hogy a törlesztő részlet az árfolyammozgás miatt változhat.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét teljesítette, az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések nem minősülnek tisztességtelennek, a keresetet elutasította.

A perki költség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján határozott 75 925 forint pertárgyérték alapulvételével.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a kereseti kérelme szerint. Az indokolása szerint a Civilisztikai Konzultációs testület 2016. szeptember 28-i állásfoglalásából következően az I. rendű alperes köteles bizonyítani azt, hogy tájékoztatása kiterjedt arra is, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet akár a többszörösége emelkedhet, a futamidő alatt az árfolyamkockázat lehetősége valós, az árfolyamváltozás iránya és mértéke nem állapítható meg.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az érdemben és az indokaiban egyaránt helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Ugyanakkor megjegyezte, hogy a szerződés fogyasztói jellegét továbbra is vitatja.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntésével egyetértett, a kockázatteltérő nyilatkozat tartalmát az okirat alapján pontosította, a jogi indokolását azonban teljes körben osztotta. Az elsőfokú ítélet jogi indokolásának a megismétlését szükségtelennek ítélte, azt kizárólag a fellebbezésben hivatkozottak értékelésével egészítette ki a következőkkel:

Az ítéletábra előjáróban indokoltnak tartotta az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmére figyelemmel külön is kiemelni, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan vont le következtetést az érvénytelenségi keresettel támadott szerződés fogyasztói jellegére is. Ebben a keretben kifejtett jogi indokolása megfelel a Kúria következetes joggyakorlatának, amely szerint annak van ügydöntő jelentősége, hogy a szerződéskötés előkészítésének folyamatában, legkésőbb a kölcsönszerződés aláírásakor milyen adatok, tények váltak a pénzügyi intézmény számára ismertté az adós személyét illetően az általa kért kölcsönösszeg felhasználásának célja, módja vonatkozásában {Gfv.VII.30.371/2015/5. [11]-[12]; Pfv.VII.21.598/2015/6. [33]; Gfv.VII.30.211/2015/4.}.

A szerződésből a gazdasági, szakmai célú szerződéskötési cél nem állapítható meg, és a perben nem került feltárássra, bizonyításra olyan adat, tény, körülmény, amelyből alappal lehet arra következtetni, hogy az I. rendű alperes előtt a szerződéskötés során, legkésőbb a szerződéskötésig ismertté vált olyan tény, amelyből arra kellett, lehetett következtetni, hogy a kölcsönszerződést a felperes nem fogyasztóként kötötte. Az e körben később, akár a perben tudomására jutott ténynek, adatnak, körülménynek a szerződés fogyasztói, nem fogyasztói minőségének megítélése kapcsán nincs jelentősége. Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított jelentőséget annak is, hogy az I. rendű alperes eleget tett az őt kizárólag fogyasztói kölcsönszerződés esetén terhelő elszámolási kötelezettségnek.

A fellebbezés a jogvita érdemét érintően semmilyen új tényt vagy körülményt nem tartalmazott. Lényegében azon alapult, hogy a szakmai vezetői bírói testület által megfogalmazott jogértelmezést olyannak tekintette, amely alkalmas saját, a per tárgyává tett szerződésben az árfolyamkockázat tisztességtelen áthárítására vonatkozó jogi álláspontjának az alátámasztására.

Az ítéletábrá a felperes e vélekedését nem osztotta, a bírói testületi álláspont megegyezik az elsőfokú bíróságnak az ítéleti indokaiban megjelenített jogértelmezésével. Ennek oka az, hogy a testület - mint az a fellebbezésben citált részt megelőző szövegből kiderül - az idézett álláspontját a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján tartott Országos Értekezletének a II/A. napirendi pont alatt közzétett álláspontjára, az I/1. ponthoz fűzött indokolásra visszautalva és arra tekintettel fejtette ki. Annak tárgya pedig az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául is szolgált 2/2014. PJE határozat 1. pontjának értelmezése volt. 2016. szeptember 28-án abban a kérdésben törekedtek többségi álláspontot kialakítani, hogy mi az a minimális tájékoztatás, amelyet az árfolyamkockázat tekintetében a fogyasztónak a szerződéskötéskor meg kell kapnia (IV. Az árfolyamkockázat tisztességtelen áthárítása 2.).

A Civilisztikai Kollégiumvezetők mind 2015. novemberben, mind 2016. szeptemberben a 2/2014. PJE határozat 1. pontját értelmezték.

A 2015. novemberi többségi álláspont szerint a tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy 1.) az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül (akár többszörösére is) megemelkedhet; 2.) az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; 3.) a fenti árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet".

Erre tekintettel fogalmazódott meg 2016. szeptemberben a tisztességtelenség megállapíthatóságának az alapjaként az, hogy az átlagos fogyasztó a kapott tájékoztatás alapján nem láthatta át azt: reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyam változásának hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet, vagyis úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával. Ha a fogyasztó az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem kapott világos és érthető tájékoztatást, vagy olyan tartalmú tájékoztatást kapott, amelyből nem volt világos a kockázat korlátlansága és realitása, az árfolyamkockázat telepítse teljes egészében tisztességtelen, vagyis a fogyasztó - a 93/13/EGK Irányelv 6. cikkének 1. bekezdése alapján - egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére.

A perbeli esetben az árfolyamkockázat tisztességtelen áthárítása nem volt megállapítható. A felperes a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta. Az I. rendű alperes a Hpt. 203. § (4) bekezdés alapján a vele kötendő, devizahitel nyújtására irányuló szerződés kapcsán feltárta a szerződéses ügyletben az adósokat érintő kockázatot. A kockázatteltérő nyilatkozat a Hpt. 203. § (5) bekezdés a) pont szerint tartalmazta az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

A fellebbezési érvekkel szemben az I. rendű alperes tájékoztatása kiterjedt arra is, hogy *törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyam változás irányának függvényében kedvezőtlenül is érintheti*, azaz a törlesztőrészlet együtt „mozog” az árfolyamváltozással. Ebből egyértelműen felismerhető volt az, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Az, hogy a futamidő alatt az árfolyamkockázat lehetősége valós, következik az arra is tekintettel kialakított szerződéses feltételekre. Az árfolyamváltozás iránya és mértéke pedig a feleken kívül álló tényezők függvénye, a szerződéses jogviszonyon belül arról tájékoztatás objektíve kizárt.

A fellebbezés indokaival szemben az ítélet tábla utal a 2/2014. PJE határozat 1. pontjához III.1. pont alatt fűzött indokolásra, miszerint ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázat feltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt - az ellenkező bizonyításáig - úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie. A pénzügyi intézménynek azt kell bizonyítania, hogy a fogyasztó tájékoztatása ilyen módon megtörtént. A nem megfelelő tájékoztatás tényét és azt, hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítania.

Az adósok a kockázatteltérő nyilatkozat aláírásával a kockázatok megértését is igazolták. Ha a felperes számára az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése mégsem volt világosan felismerhető, illetve érthető, az az I. rendű alperesnek nem felróható okra vezethető csak vissza.

A felperes a szerződés egyértelmű megfogalmazásai és a megfelelő tartalmú kockázatteltérő nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során az I. rendű alperestől nem kapott olyan tájékoztatást sem, amely alapján alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége.

Az „átlagos” (általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő) fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy annak valós tartalmával tisztában volt (*„Kijelentem, hogy a fenti kockázatokat ... megértettem, .. a kölcsönszerződést ... teljes körű ismeretében kötöm meg.”*)

Az ítélet tábla az elsőfokú bírósággal egyezően csak azt állapíthatta meg, hogy az árfolyamkockázat felperes általi viselése világos, érthető szerződési feltétel volt, a szerződésnek nincs nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése. Ezért a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehetett megállapítani.

Az ítélet tábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pont alapján tárgyaláson kívül hozott határozatával a Pp. 253. § (2) bekezdés és a 254. § (3) bekezdés második mondata alapján az elsőfokú ítéletet lényegében az indokai alapján hagyta helyben.

Az eredménytelenül fellebbező felperes viseli a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget is. Köteles megfizetni az I. rendű alperesnek a jogi képviselével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont és (5) bekezdés alapján, a 4/A. § (1) bekezdés szerint az általános forgalmi adó felszámításával megállapított ügyvédi munkadíjat, mint fellebbezési költséget. A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján köteles megtéríteni az államnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdés szerint a legalább 15 000 forint fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2017. július 4.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -